

[Socialministeren]

dentligt i denne sammenhæng, men det er klart, at i og med at de skal autoriseres, ligger der en mulighed for indseende med, hvad der sker. Det skal vi selvfølgelig følge.

Fremskridtspartiets fru Jane Oksen spurgte, om vi forventer, at dette vil give øget tilgang. Vi har skrevet om det i bemærkningerne, og jeg kan godt forstå spørgsmålet. Jeg tror nemlig, at det er rigtigt, hvad fru Jane Oksen formodede, at der måske nok vil blive en øget tilgang af ansøgere. Hvorvidt det kan give anledning til øgede adoptioner, er svært at svare på. Der er noget, der tyder på for øjeblikket, at det vil være meget svært at hæve antallet, simpelt hen fordi der ikke er det fornødne antal børn. Men man kan jo aldrig vide, hvordan tingene udvikler sig. Derfor har vi altså også i beregningerne taget højde for, at der er plads til en vis stigning, selv om den måske ikke er særlig realistisk.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil godt takke socialministeren for den del af svaret, hvori hun tilkendegav, at der fortsat er 500 mio. kr. til forbedring af børnefamiliernes vilkår. Jeg synes, det var et fint svar, selv om det blev fremsat i en ophidset tone. Det synes jeg egentlig ikke der var nogen grund til i denne forbindelse.

Men på den anden side synes jeg, det var lidt ærgerligt, at socialministeren så bastant afviser den opfordring, jeg kom med, om en vis ensartethed i behandlingen af disse forældre, som jo sandt for dyden har nok at se til, når de får deres småbørn, men det er der jo ikke rigtig noget at gøre ved.

Jeg vil gerne sige om bemærkningerne om socialpolitikken, at socialpolitik er andet og mere end det, der foregår i Socialministeriet. Jeg er meget vel bekendt med, hvilke besparelser der ligger på socialministerens område, men socialpolitik har jo også noget at gøre med, hvilket serviceniveau kommunerne tilbyder borgerne. Når man skærer ned på kommunernes mulighed for at yde service, giver det altså også en forringet virkelighed for børnefamilier.

Når man skærer ned på boligområdet, er det også en form for socialpolitik. Det er på den led, jeg har tilkendegivet, at vi synes, at det er en socialt skæv finanslov, der bliver vedtaget i næste uge.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 91:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri, lov om boliger for ældre og personer med handicap, lov om byfornyelse og boligforbedring og lov om indeksregulerede realkreditlån. (Kvoter for 1990, ændret finansiering af det støttede boligbyggeri og af byfornyelsesarbejder m.v.).

Af boligministeren (Agnete Laustsen).
(Fremsat 6/12 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Svend Andersen (S):**

Lad mig starte med et citat:

»Målsætningen for regeringens boligpolitik er at styrke og sikre befolkningens valgmuligheder på boligmarkedet, så den enkelte husstand kan opnå den bolig, den ønsker, under hensyntagen til de økonomiske ressourcer, den kan og vil afsætte til boligformål.«

Det blev sagt af boligministeren under den boligpolitiske redegørelse, Folketingets forhandlinger 1989-90, sp. 2084.

Lad mig sige straks, at Socialdemokratiet er parat til at være med til at føre denne målsætning ud i livet. Vi er parat til at drøfte en samlet overordnet boligpolitik, hvor alle de aspekter, som er nævnt – finansiering, rammebeløb, behov, kvotestørrelser og lign. – indgår.

Men den mulighed vil boligministeren – eller måske er det finansministeren – ikke være med til. Boligministeren har et helt år vidst, at der skulle vedtages en boligbyggerilov for det kommende år, men først nu her en uge før den sidste

[Svend Andersen]

arbejdsdag før jul bliver lovforslaget fremsat og skal hastevedtages. Herved udelukker boligministeren sig selv og Folketinget fra at få en samlet, overordnet drøftelse af hele boligpolitikken.

Hvad er det så, vi har fået forelagt? Ja, det er et lovforslag, hvor boligpolitikken er ladet i stikken, idet finansloven først skulle sikres; besparelserne på finansloven og aftalen med Fremskridtspartiet om skattelettelser – skattelettelser til regeringspartierne venner må det vel være – skal betales af beboerne i det almennyttige boligbyggeri, og de skal betales af de kommende boligtagere i form af, at de skal vente endnu længere på at få en ny bolig.

Så må man spørge, om boligministeren helt har glemt, at der her i Folketinget er vedtaget en dagsorden om, at huslejen i det almennyttige boligbyggeri skal nedsættes. Ikke en krone af de ca. 300 mio. kr., som boligministeren sparer på dette lovforslag, bliver brugt til at nedsætte huslejen. De skal i stedet for bruges til skattelettelser som allerede sagt til regeringspartierne venner; de skal være en julegave, der bliver udstedt på afbetaling, og hvor afdragene skal betales af lejerne.

Forslaget omhandler jo fire områder, og lad mig så tage det positive først. Vi er enige i, at der indføres en adgang til at påbyde omprioritering af de højtforrentede lån i afdelinger, der modtager rentesikring. Det er et ønske, som længe har været næret af boligselskaberne, men det har ikke været muligt, bl.a. fordi rentesikringen så bortfaldt. Nu skabes der altså mulighed for, at rentesikringen bevares, og derved lægges der også et loft over det fremtidige huslejeniveau. Det er vi positivt indstillet over for, så det støtter vi.

Men på de øvrige områder må vi klart sige fra. Der findes ingen begrundelse for at nedsætte kvoterne, hverken når det drejer sig om efterspørgsel, behov, eller når man ser på spørgsmålet om beskæftigelsen. En nedskæring på 2.000 boliger inden for det støttede byggeri kan kun begrundes i rene finanspolitiske betragtninger, og det fremgår jo også af lovforslaget, at formålet er at modvirke opdriften i de offentlige udgifter. Det er selvfølgelig en meget rar tanke at have for en finansminister, men det har ikke ret meget med boligpolitik at gøre.

Så kunne man jo spørge, hvorfor det kun er antallet af almennyttige boliger og ungdomsbo-

liger, der skal beskæres, mens de private andelsboliger skal holdes på samme niveau som hidtil.

Socialdemokratiet har stillet ændringsforslag til finansloven om, at der på budgetreguleringskontoen udmøntes 200 mio. kr., således at man undgår forringelser på boligstøtteområdet, og at kvoterne forhøjes til 10.000 almennyttige boliger og 3.500 ungdomsboliger. Det har vi gjort under forudsætning af, at de foreslåede ændringer af finansieringen bliver gennemført, og det vil vi i overensstemmelse hermed stille ændringsforslag om til dette lovforslag.

Men vi står noget uforstående over for, at boligministeren ikke på noget tidspunkt har fundet anledning til at drøfte f.eks. en konvertering af de private andelsboliger til almennyttige boliger, således som der står i finansloven.

De foreslåede ændringer af finansieringen kan vi ikke gå ind for, fordi det er besparelser, der skal bruges til skattelettelser, og som skal betales af de fremtidige beboere ved, at de 20-årige lån ændres til 35-årige lån. Det kunne i og for sig være en udmærket ordning at gennemføre det; hvis pengene bare skulle bruges til nedsættelse af lejen for beboerne i det almennyttige boligbyggeri, kunne vi have accepteret en sådan fremgangsmåde. Nu er det sådan, at hele det provenu, der bliver, skal tilfalde statskassen, og der bliver altså ingen lettelser for beboerne.

Et andet område, som vi er noget skeptiske over for, er, at den samme længde af finansieringen foreslås brugt til byfornyelse. I mange tilfælde er det jo ældre ejendomme, som bliver byfornyret og moderniseret, og de vil have behov for en fornyet boligforbedring, allerede før det forlængede lån udløber. Jeg kan se, at min taletid allerede er ved at løbe ud, så jeg håber, jeg får lejlighed til at komme frem med de øvrige bemærkninger i næste omgang.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Boligministeren har her fremsat et forslag, der drejer sig om bevillingskvoterne for 1990 for almennyttigt boligbyggeri, ungdomsboliger og private andelsboliger. Det drejer sig om ændret finansiering af almennyttige boliger, ungdomsboliger og private andelsboliger, og endelig giver det adgang for boligministeren til at påbyde konvertering, dvs. omprioritering af højt forrentede lån, hvortil der ydes statsstøtte i form af rentesikring.

[Lizzie Lichtenberg]

Den konservative folketingsgruppe kan tilslutte sig ministerens forslag. Det betyder, at kvoterne for det almennyttige byggeri sættes til 7.000 boliger for 1990, private andelsboliger uforandret til 4.000 og ungdomsboliger til 2.500. Det er rigtigt, at man prøver at tilpasse kvoterne til fremtidens befolkning, og som det jo fremgik af vores redegørelsesdebat for nogen tid siden, er man ved at nå et mætningspunkt.

Hvad angår de foreslåede ændringer af finansieringsreglerne for de almennyttige boligselskaber, ungdomsboligerne og de private andelsboliger, foreslås det, at man fjerner den statslige del af grundkapitalen for det almennyttige byggeri og ungdomsboligbyggeriet, samtidig med at man dels kan forhøje lånegrænsen for indeksslånene, dels forlænge indeksslånenes løbetid fra 20 til 35 år. Derved reduceres de årlige afdrag, og det er derved, der bliver et provenu til staten, hvilket må være korrekt i den situation, vores statskasse er i.

Vi synes, det er godt, boligministeren giver anledning til, at man kan omprioritere de højtforrentede lån, hvortil der ydes statsstøtte i form af rentesikring. Det er også med til at få statens udgifter ned, og det ser vi gerne i den nuværende situation.

Hvad angår byggerierne, bliver der også et rammebeløb, eller rettere sagt der bliver flere, idet man fastfryser rammebeløbene for det støttede byggeri, men man prøver at differentiere det geografisk, således at man bedre kan tage hensyn til de lokale forhold, som jeg selv, da vi behandlede redegørelsen, udtalte ville være en fremkommelig vej fremover.

Vi kan derfor fra den konservative gruppe støtte dette lovforslag, og vi synes ikke, at vi skal tage hul på en stor boligdebat netop i dag.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Den konservative ordfører nævnte, at vi var ved at nå mætningspunktet. Men der blev ikke sagt noget om, hvornår vi når mætningspunktet. Det er da udmærket, at man kan konstatere, at vi er nået til det tidspunkt i Danmark, at vi har det tilstrækkelige antal boliger. Men vi er endnu ikke nået dertil, og det betyder, at der stadig væk vil være en hel række personer, som mangler at få et sted at bo. Og det er da en ringe trøst at fortælle deres familier, at vi om 5 eller 10 år når frem til at dække boligbehovet her i landet fuldt ud.

Det afgørende må da være, at familierne får et sted at bo så hurtigt som muligt, og derfor vil jeg opfordre også De Konservative til at ændre synspunkt på dette område.

(Kort bemærkning).

Lizzie Lichtenberg (KF):

Jeg synes, det ville være fantastisk, hvis jeg helt firkantet her fra Folketingets talerstol kunne fortælle, hvornår mætningspunktet opnås.

Det, det her drejer sig om, er jo for det første, at de boliger, der bliver opført nu, skal holde i hvert fald 50 år, helst længere. Vi må konstatere, at der ikke er nogen, der mangler tag over hovedet i dag, men at det, man mangler – og det synes jeg selvfølgelig også er i vores egen interesse – meget ofte er en bedre bolig. Og det synes jeg man også skal have lov til. Men jeg synes netop, det er positivt, når det meget ofte er en bedre bolig, folk ønsker, at ministeren flytter midler fra nybyggeriet over til byfornyelse og sanering. Det er den vej, vi må gå, og det er derfor, vi kan støtte dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Fru Lizzie Lichtenberg sagde i sit første indlæg, at der ikke var behov for at tage en boligdebat nu. Og her i det sidste indlæg bliver der sagt, at man ikke kunne se, hvornår mætningspunktet kom.

Jamen det er da netop en understregning af, at der er et behov for, at vi tager den boligdebat.

Boligministeren sagde i sin boligpolitiske redegørelse, at man gerne ville diskutere disse spørgsmål. Vi accepterede boligministeren. Det skal jeg undlade at gøre én gang til.

Og nu siger fru Lizzie Lichtenberg, at vi må finde ud af, hvornår mætningspunktet kommer. Jamen så er det jo på høje tid, at vi får taget den boligdebat. Vi kan ikke blive ved med af finanspolitiske årsager bare at udskyde problemerne. For der er altså et beskæftigelsesmæssigt behov for, at der bliver mere byggeri, og der er masser af familier, der venter på at få en bolig, der er bedre end den, de har i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Lizzie Lichtenberg (KF):

Under folketingsdebatten vedrørende boligministerens boligredgørelse gjorde jeg mig til

[Lizzie Lichtenberg]

talsmand for, at jeg gerne ville have en boligpolitisk debat. Men som jeg sagde i mit første indlæg: Den hører ikke hjemme her, for det, vi behandler her, er et lovforslag, der er affødt af finansloven. Den debat må vi have på et andet tidspunkt, og jeg vil meget gerne have den, det kan jeg forsikre hr. Svend Andersen.

I øvrigt synes jeg, det er helt fantastisk, at Socialdemokratiet under behandlingen af samtlige lovforslag i dag har benyttet lejligheden til at føre finanslovdebat og derved ligesom afsporet de lovforslag, vi har til behandling. Vi kan ikke tage den store, brede boligpolitiske debat i dag under dette dagsordenspunkt. Det her er et led i finanslovfremførelsen og den debat, vi skal have derom.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Så blev der altså sagt det, som jeg indledte med at sige, nemlig at man ikke kan diskutere boligpolitik under behandlingen af dette lovforslag, fordi det er affødt af finansloven. Det er da en ejendommelig argumentation at fremkomme med.

Der skal fastlægges boligbyggeri for det kommende år, og det eneste, den konservative ordfører har at sige, er altså, at dette forslag er fremkommet på grund af finansloven.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Svend Andersen i, at det er ejendommeligt, at vi i forbindelse med et af de vigtigste lovforslag fra Boligministeriet ikke kan diskutere boligpolitik. Men det er jo netop denne ejendommelighed, der er hele problemet ved regeringens såkaldte boligpolitik, som jo netop i langt højere grad er finanspolitik end boligpolitik.

Vi fremførte også det kritikpunkt under debatten om den boligpolitiske redegørelse, at regeringen i alt for lille udstrækning lader sig styre af boligpolitiske målsætninger og udelukkende lader sig styre af målsætninger om besparelser på finansloven. Det er så at sige hele problemet, og på den baggrund kan jeg da godt forstå, at fru Lizzie Lichtenberg ikke vil diskutere boligpolitik, men hellere besparelser på finansloven. Det er bare sørgeligt for debatten her i Folketinget.

SF kan ikke støtte de foreliggende forslag om nedskæringer i det støttede byggeri. Vi mener

ikke, at der i forhold til behovet er sagligt grundlag for disse nedskæringer hverken for det almennyttige byggeri eller for ungdomsboligbyggeriet.

Regeringen argumenterer med, at man er nødt til at finde besparelser på finansloven. Men jeg vil gøre opmærksom på, at med hensyn til de reelle besparelser er der for 1990 tale om overordentlig tvivlsomme besparelser. I sommer fik vi jo den såkaldte budgetanalyse, som Boligudvalget borede i, idet man bl.a. spurgte, hvilke beskæftigelsesmæssige konsekvenser det ville få at skære ned på kvoterne. Det viser sig, at der er ganske betragtelige beskæftigelsesmæssige konsekvenser samt konsekvenser i retning af mindre skatte- og momsindtægter, som gør, at der ikke alene er tale om faktiske besparelser, men om reelle merudgifter for staten det første år.

Der er tale om besparelser på Boligministeriets konto, men disse besparelser opvejes til fulde og mangefold af øgede udgifter på dagpengeområdet og mindre skatte- og momsindtægter. De beregninger, der er indeholdt i de svar, vi fik fra Boligministeriet, havde naturligvis nogle forudsætninger, som kan diskuteres, med hensyn til, om de, der bliver arbejdsløse, ville få alternativ beskæftigelse, men dels er der en meget alvorlig situation i byggebranchen, dels er der alene på grund af de manglende momsindtægter tale om, at staten i 1990 vil tabe ganske betragteligt på kvotenedskæringerne. Der er således i forhold til det samlede statsbudget tale om meget tvivlsomme besparelser.

SF kan godt støtte den større fleksibilitet, der er tale om i rammebeløbsbestemmelserne. Det er vigtigt at skabe incitament til en effektivisering af byggeriets omkostninger til gavn for huslejerne.

Vi mener, at andelsboligerne skal reserveres de selvgroede andelsboligforeninger og forstår ikke helt, at man fastholder de 4.000 andelsboliger. Vi vil foreslå, at det bliver sat ned til 500, imod at de 3.500 sættes på den almennyttige kvote.

De ændrede finansieringsregler er jo ikke reelle besparelser. Man skubber udgifterne ud i fremtiden ved at gå over til de længereløbende lån, og de samlede udgifter i hele perioden bliver faktisk større for staten. Der er tale om ren kosmetik.

[Holger K. Nielsen]

Bemærkningerne til ungdomsboligbyggeriet forekommer at være lidt vidtløftige, når man skriver, at det ikke vil få særlige konsekvenser for kommunerne. Vi har i Boligudvalget faktisk fået en henvendelse fra formanden for KL, der også skriver som borgmester for Århus Kommune. Ifølge Thorkild Simonsen vil de foreslåede ændringer faktisk give betragtelige problemer, ikke mindst for byer som Århus, der på grund af sin befolknings sammensætning er nødt til at bygge mange ungdomsboliger. Derfor er det problematisk at ændre finansieringsreglerne på ungdomsboligområdet.

Vedrørende ældreboligområdet skal der forhandles med KL om bloktilskuddene. Men igen må vi gøre opmærksom på, at også KL har påpeget, at det på længere sigt vil medføre forøgede udgifter for kommunerne.

Vi er enige i forslaget om at omprioritere de gamle lån, der får rentebidrag.

Men alt i alt er vi ikke positive over for dette lovforslag. Det er i alt for stor udstrækning et udtryk for den finanslovfilosofi, som regeringen nu har ladet udmønte i forliget med Fremskridtspartiet, og vi er sikre på, at det vil medføre negative konsekvenser for boligsituationen og meget negative konsekvenser for beskæftigelsen i byggebranchen.

Formanden:

Jeg skal til orientering for Tingets medlemmer oplyse, at jeg agter at køre forhandlingerne igennem uden pause.

Mejdahl (V):

Boligbyggeriloven er jo på dagsordenen mindst én gang om året, og det er den, fordi den langsigtede boligpolitik ikke er så konkret, at vi flere år frem har alle detaljerne fastlagt. Samfundet er ikke statisk – også dér er det nødvendigt, at vi justerer lovgivningen løbende.

Den foreslåede ændring af loven, som er indeholdt i lovforslag nr. L 91, hænger som bekendt i allerhøjeste grad sammen med finansloven. Meningen er, at vi skal begrænse opdriften i det offentlige udgifter bl.a. på boligområdet.

Når vi ser på, hvilken opdrift der er indbygget i de offentlige udgifter, burde alle ansvarlige partier kunne se nødvendigheden af, at vi tager fat også her. Det er baggrunden for den måde, vi vil løse problemerne på, som er skitseret i lovforslag nr. L 91.

Jeg synes, at vi denne gang har en bedre baggrund at diskutere tingene på og derfor også en bedre baggrund for vore beslutninger. Jeg tænker her på den boligpolitiske redegørelse og på det ret omfattende udvalgsarbejde, som er foregået i Boligministeriets regi i løbet af 1989 på forskellige emneområder.

Lovforslaget indeholder en nedsættelse af den samlede kvote for det støttede byggeri med 2.000 enheder i forhold til indeværende års kvote. Jeg har ved tidligere lejligheder givet udtryk for, at vi i Venstre er af den opfattelse, at vi med sindsro kan begynde at træde på bremsen, hvad angår nyt boligbyggeri. Og så er det helt naturligt også at reducere det støttede byggeri for at opretholde balancen mellem lejeboliger og ejerboliger.

Endelig vil jeg minde om, at der også er åbnet for et byggeri af private udlejningsboliger i et vist omfang ved den lovændring, vi lavede i 1988.

Fastfrysningen indtil 1. januar 1991 af rammebeløbet har vi ingen problemer med. Vi tror, at konkurrencesituationen og effektiviseringen på byggemarkedet vil sikre bygherren samme kvalitet som tidligere. Og en differentiering af rammebeløbet ud over de to satser, vi kender i dag, er vi åbne over for. Når vi har grundpriserne inde i rammebeløbet, vil der være store forskelle i anskaffelsessummen. Initiativet med rammebeløbet vil give lavere anskaffelsessummer og bør derfor også give lavere husleje. Lovforslaget regner med et fald i bruttohuslejen på ca. 4 pct.

Finansieringsreglerne for almennyttige boliger, ungdomsboliger, private andelsboliger og ældreboliger skal ændres ved, at lånegrænserne bliver forhøjet, i det omfang den statslige del af grundkapitalen reduceres eller fjernes, og indeksslånenes løbetid forlænges også.

De samme regler skal gøres gældende for byfornyelsesopgaver. Boligministeren får mulighed for at påbyde omprioritering af højt forrentede lån i en del af det støttede boligbyggeri, hvor der ydes statsstøtte i form af rentesikring.

Endelig erstattes statens rente- og afdragsbidrag af begrebet ydelsesstøtte. Ydelsesstøtten er den del af ydelserne på indeksslånet, som ikke dækkes af beboerbetalingen.

Fælles for disse ændringer er, at den aktuelle husleje ikke stiger. Der skulle endda være mulighed for at sænke huslejen, som jeg var inde

[Mejdahl]

på tidligere. Derfor er hr. Svend Andersens bekyrning i så henseende overflødig.

Fælles for ændringerne er, at statens støtte til byggeri nedsættes med i alt ca. 290 mio. kr. Hvad angår det beskæftigelsesmæssige, er jeg ikke så nervøs som hr. Holger K. Nielsen. Finansloven vil give erhvervslivet et skub i den rigtige retning, og det tror jeg også vil give større byggeaktivitet, når vi ser på erhvervsbyggeriet.

Jeg kan på Venstres vegne give tilslutning til lovforslaget, og vi vil gerne medvirke til, at udvalgsarbejdet kan foregå og afsluttes i løbet af weekenden, så loven kan vedtages i næste uge.

Kirsten Jacobsen (FP):

Dette lovforslag om boligbyggeriloven er jo et lovforslag, som vi ser med jævne mellemrum; det er sådan set det almennyttige boligbyggeris egen lille finanslov, for det er her, man fastsætter kvoterne.

Man får tit den opfattelse, at fremsættelsen af et forslag enten betyder en forhøjelse eller en formindskelse af kvoterne. Rent lovteknisk er det jo sådan, at hvis man lod være med at fremsætte et forslag, fjernede man dem helt. Og det kan jeg sige for mit vedkommende, at det havde jeg da gerne set.

Som vi ser dette lovforslag, går det først og fremmest ud på at nedsætte statens udgifter. Det er en del af finanslovforliget, som Fremskridtspartiet sætter endog meget stor pris på. Det har også være nødvendigt at få styr på den offentlige støtte til boligbyggeriet.

Der er her tale om en reduktion af kvoten for opførelse af nye boliger med en nedgang på 1.500 for den almennyttige sektor og 500 inden for ungdomsboliger, alt i alt en reduktion på 2.000 nye boliger.

Fremskridtspartiet havde gerne set en endnu større reduktion, men vi ved jo alle sammen, at finansministeren i øjeblikket har 700 mio. kr. stående på en parkeringsplads og har bedt partierne om at komme med gode ideer til, hvordan man kunne udmønte dem. Jeg kan sige for Fremskridtspartiets vedkommende, at dette er et område, hvor vi gerne ser, at der sker endnu større reduktioner end dem, der er tale om her.

Under de kvoteordninger, som står anført i forslaget, optræder der 4.000 private andelsboliger, og eftersom Fremskridtspartiet er bundet til at stemme for finanslovforliget, må vi jo til

syvende og sidst også støtte det antal, der rent faktisk går igennem Tinget som bevilget, og det vil vi naturligvis også gøre, men – og der er et men – vi er jo helt frit stillet til at søge om her i Tinget, at dette antal bliver sat ned, og det er noget, vi vil arbejde for under udvalgsarbejdet. Vi synes egentlig i Fremskridtspartiet, at den kvote helt skulle fjernes, men vi anser enhver nedsættelse for positiv.

Både Socialdemokratiet og SF må også synes, at det er mærkeligt, at kvoten til andelsboliger, som bare er ejerboliger med statstilskud, overhovedet ikke skal røres, mens f.eks. den almennyttige sektor skæres ned med 2.000 boliger. Der er både saglige økonomiske og sociale retfærdighedsgrunde til, at vi undtager de private andelsboliger, så jeg håber egentlig, at S og SF under udvalgsarbejdet fremkommer med et ændringsforslag. Et sådant ændringsforlag vil Fremskridtspartiet i givet fald støtte, hvis det går ud på at reducere kvoten for private andelsboliger.

Ellers er der en fjernelse af grundkapitalen mod en højere lånegrænse og en længere løbetid. Det er også positive elementer til gavn for statskassen, men det kan nok synes lidt mærkeligt, at disse omprioriteringsregler øjensynlig kun skal gælde, når det er staten, der er i økonomisk uføre. Når det er tilfældet, er der ingen grænser for, hvordan man vil gebærde sig for at få ydelsen på lånene sat ned, men når det drejer sig om andre boligejere, kan de ikke få de samme betingelser, men skal opfylde forskellige vilkår for at kunne få lov til at gennemføre en omprioritering.

Fremskridtspartiet, som er forligsparti, vil naturligvis stemme for forslaget ved tredjebehandlingen, men som sagt vil vi gerne under udvalgsarbejdet gøre en indsats for, at også kvoten for de private andelsboliger reduceres.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Fru Kirsten Jacobsen ville støtte et ændringsforslag om, at man fjernede de private andelsboliger, og det kunne da lyde udmærket, men så vil jeg gerne spørge fru Kirsten Jacobsen, om forslaget om at reducere kvoten af almennyttige boliger dermed ændres, hvis der finanslovmæssigt skal være balance.

Jørgen Estrup (RV):

I et vist omfang kan man sige, at vi allerede har taget luften ud af denne debat, da vi havde den boligpolitiske redegørelsesdebat den 22. november 1989, og meget af det, der ligger i boligbyggeriloven, er da også teknik, omprioritering, finansieringsregler osv., men der er selvfølgelig også nogle signaler, og det er måske nok dem, man skal hæfte sig mest ved.

Der er vel først og fremmest et signal om, at vi skal ændre noget på boligområdet; det synes jeg er det vigtigste at bemærke i denne sammenhæng.

Det er for det første et signal om en opbremsning i byggeriet, og det, som Folketinget kan styre, er jo altså det støttede byggeri. Men den opbremsning, der er tale om, er selvfølgelig generel, og det kan der være god grund til, når man kan se undersøgelser som den, vi har set bl.a. fra kommunernes forskningsprojekt, der peger på mætningstendenser allerede på denne side af århundredskiftet.

Men det er naturligvis også en påpegning af, at boligområdet bruger store offentlige ressourcer, og at det ikke er tiden at fortsætte det uændret. Det er klart, at vi her er ovre i finanslovstoffet, og jeg kan ikke lade være med at udtrykke en vis forundring over den frejdighed, hvormed Fremskridtspartiet indgår finanslovsforlig og derefter åbenbart ikke har finanslovsforlig, men siger: Det må vi jo tale om. Det viser lidt om Fremskridtspartiets situation.

Jeg synes derimod nok, at man skal hæfte sig meget ved, at de forslag, der her er tale om, allerede var lagt frem i forslag til finanslov for 1990, og der er jo kun mindre ændringer på dette punkt. Det er altså det, som regeringen havde peget på fra starten.

I den forbindelse vil jeg gerne understrege, at de kvotereduktioner, som man her ser dels på det almennyttige og dels på ungdomsboligområdet, i høj grad er præget af argumenter omkring mætningssituationen. Det er klart, at man ikke kan bremse det støttede byggeri op den dag, hvor man har set, at markedet er mættet, man må nødvendigvis og fornuftigvis gøre det inden. Derfor er det rimeligt nu i begrænset omfang gradvis at foretage reduktionen.

For ungdomsboligerne kan man jo med rette sige, at der er områder, hvor vi kan se, der er mangler – det kan vi se i København og på Frederiksberg, en stor uddannelsesby. Vi ved jo

godt, at det i lang tid har været sådan, at her ønsker de kommunale myndigheder faktisk ikke at bygge ungdomsboliger. Men der er jo ikke megen grund til at opretholde en kvote, for at man kan få lov til at bygge i Sønderjylland, hvor man ikke har efterspørgsel, og derfor er det et rimeligt udgangspunkt, at man nu foretager en delvis begrænsning af kvoterne på dette område.

For andelsboligernes vedkommende er situationen, at vi allerede sidste år vedtog at begynde en reduktion af rentebidraget, og det vil sige, at man år for år i modsætning til det almennyttige byggeri optrapper beboernes egenbetaling.

Og så er det jo, som alle, der har læst forslaget til finanslov, vil vide, klart markeret fra regeringens side, at man er villig til at overveje at bytte almennyttige lejligheder ud med dele af andelsboligkvoten. Problemet er blot – og det er jo grunden til, at det ikke er sket – at der ingen penge er at hente på finansloven, og det er i virkeligheden den store forskel på dette område. Man kan ikke spare én krone på finanslov 1990 ved at stryge en andelsbolig. Dette er ren ideologi, og det synes jeg fru Kirsten Jacobsen og Socialdemokratiets ordfører skulle erkende i forening, nu hvor de er så enige på dette punkt.

Lad mig så blot føje til, at når det gælder rammebeløbet, er der tale om en fastfrysning og om initiativer til ændring af den måde, rammebeløbet styres på. Jeg har læst i bemærkningerne, at man vil overveje tillægssystemet, og deri ligger naturligvis, at dette kan rumme en del problemer, og at der er grund til at se, om man i det forslag, man nu har fremsat, har fundet den helt rigtige udformning. Vi ved jo alle sammen, at der ligger en betænkning til grund for dette arbejde, og at der i denne betænkning er peget på nogle muligheder, men at man måske knap nok var færdig med arbejdet. Så jeg synes, der er god grund til at påpege, at man skal finde den rigtige tekniske udformning for rammebeløbet i de kommende dage og uger, inden den lov sættes i værk.

I øvrigt kan jeg på Det Radikale Venstres vegne anbefale lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Først et svar til Socialdemokratiet. Det er ikke sådan, at en kvotereduktion for de private

[Kirsten Jacobsen]

andelsboliger vil medføre en tilbøjelighed til at lave en stigning. For det første er det forligsstof, og for det andet anser vi ikke det for en god måde; vi vil gerne have reduceret begge dele endnu mere.

Men må jeg sige for at berolige hr. Jørgen Estrup, at netop for ikke at komme galt af sted i dag har jeg altså gjort mig den ulejlighed at checke med regeringens finansminister, hr. Henning Dyremose, og ifølge ham er Fremskridtspartiet frit stillet til at arbejde for alle de besparelser, som vi kan opnå flertal for.

Sonja Albrink (CD):

Jeg synes, det er godt, at boligministeren nu har taget fat på at tilpasse boligudbudet. Jeg vil imidlertid samtidig understrege, at min tilfredshed skal ses i sammenhæng med de forventninger, Boligministeriet har til antallet af private boliger, der skal opføres i 1990. Jeg har i den forbindelse noteret mig ministerens boligpolitiske redegørelse, hvoraf det fremgår, at der i 1990 skal opføres mellem 7.000 og 9.000 private boliger.

Med nedskæringer i de støttede kvoter bliver det meget vigtigt, at vi holder øje med, at disse forventninger også bliver indfriet, f.eks. inden for det private udlejningsbyggeri, som ifølge oplysninger fra kreditforeningerne endnu ikke har levet op til ministerens forventninger. Hvis det ikke bliver bedre, mener jeg, at vi må se på, hvordan vi kan sikre, at der bliver en tilfredsstillende aktivitet på det område.

Jeg synes også, at reduktionen af rammebeløb med i alt 6,5 pct. med øget geografisk differentiering er i orden, hvis det virkelig er rigtigt, at man kan opføre boliger væsentlig billigere, uden at det går ud over kvalitetsniveauet. Jeg kan ikke rigtig forstå, at man ikke har gjort det for længst. Men jeg understreger, at jeg ikke mener, at tiden er inde til, at vi skal lave dårligere boliger. Forudsætningerne for mig er, at reduktionen faktisk skal ske, uden at kvalitetsniveauet ændres. Vi skal ikke nu lægge grunden til store byggeskadeproblemer om få år.

Dette forslag skulle efter bemærkningerne indebære et fald i bruttohuselejerne med ca. 4 pct. Jeg vil gerne spørge ministeren, om det betyder, at vi nu igen reducerer huslejen på dette område, samtidig med at private husejere må gå fra hus og hjem, fordi nettohuselejen her er steget voldsomt i de senere år.

Den ændrede finansiering af det støttede byggeri synes jeg er en fornuftig og forholdsvis smertefri måde at opnå besparelser på, men det er en metode, som ikke er uden betænkeligheder. Sådan som jeg har forstået det, vil der i gennemsnit blive tale om, at de nye lån, der støtter byggeri og byfornyelse, vil få en løbetid på ca. 50 år. Jeg synes, at man bør overveje, om det er en rigtig politik, at udskiftning af et køkken, et badeværelse eller for den sags skyld af vinduer skal finansieres med lån, der har så lang løbetid, at de udførte arbejder sandsynligvis er udskiftningsmodne, endnu inden lånet er afdraget. Jeg er nervøs for, at netop disse udgifter vil få mange bolig ejere i byfornyelsesområder til at være meget tilbageholdende, og jeg vil gerne have belyst, hvilke overvejelser ministeren har gjort sig, f.eks. i retning af, at loven kunne blive en bremseklods for byfornyelsen. Måske skal vi overveje alternative lånemuligheder på dette område.

Også i relation til andelsboliger synes jeg, der er en ting, vi bør drøfte nøjere. Så vidt jeg kan regne ud, betyder låneomlægningen, at gevinsten tilfalder statskassen, og at tilskuddene til andelsboliger i realiteten vil forsvinde eller i hvert fald blive reduceret til næsten ingenting i løbet af de næste 3 år. Jeg vil meget gerne høre, hvilke overvejelser ministeren har gjort sig i den anledning. Forventer man, at andelsboliger stadig vil være lige attraktive uden tilskud?

Med hensyn til konvertering af højtforrentede lån synes jeg også, at det er en god idé at spare offentlige midler, uden at beboerne bliver ringere stillet. Igen har jeg bemærket, at man lægger op til, at der på lidt længere sigt vil kunne blive tale om en lavere husleje for beboerne.

Det får mig til at slutte af med at sige, at jeg synes, det er glimrende med alle disse ændringer, som billiggør det støttede byggeri, men nu synes jeg ærlig talt også, at det er på tide, at vi forsøger at gøre noget for at billiggøre det private byggeri. Her har vi endnu ikke set nogen gode initiativer overhovedet, og det kunne man måske nok have forventet, specielt når der er tale om et forlig blandt borgerlige partier.

Lysholm Christensen (KRF):

Det sker alt for ofte her i Folketinget, at lovgivningen halter bagefter, når der opstår et problem på et eller andet område. Jeg synes, at dette lovforslag er et eksempel på, at man også kan

[Lysholm Christensen]

være på forkant med udviklingen, som det hedder, og dér tænker jeg på den demografiske udviklings virkninger på boligområdet. Vi ved jo, hvor mange mennesker der er pr. årgang de kommende mange år, så vi kan med rimelig sikkerhed udregne boligbehovet fremover, og derfor må vi erkende, at det er nødvendigt at bremse op i udviklingen. Der er ikke behov for så mange nye boliger de kommende år. Det gælder i særlig grad ungdomsboligerne, hvor det vil vise sig først, så derfor vil jeg udtrykke tilfredshed med, at her er fremsat et lovforslag, som tager højde for den udvikling, som vi kender.

På et andet område kan man godt sige, at denne lovgivning er udtryk for, at man ikke greb ind i tide, og her tænker jeg på den opdrift, der er i udgifterne på Boligministeriets område. Her kommer vi nok lidt sent ud, for det er jo en voldsom opdrift, der er på området, så vi er tilfreds med, at vi nu får lagt en dæmper på opdriften. Og det er jo kun en ganske lille dæmpning af opdriften, der her er tale om; der vil også efter dette lovforslags vedtagelse være en vældig udvidelse af Boligministeriets budget.

Jeg skal lige nævne et par af elementerne i lovforslaget. Der er spørgsmål om andelsboligkvoten. Der er allerede grebet ind på det område, således at disse boliger ikke fremover vil være lige så favorabile, som de har været. Det har nok været lidt for tillokkende at bygge andelsboliger og måske også for billigt at bo i dem, så vi synes, det er helt i orden, at der er grebet ind i disse regler.

Så er der skitseret nogle ændrede finansieringsregler. De er efter vores mening helt i orden, og det kan vi også støtte, og vi giver også gerne boligministeren adgang til at påbyde omprioritering af højt forrentede lån, en enkel foranstaltning til nedbringelse af statens udgifter, uden at det går ud over lejernes omkostninger.

Man kan naturligvis udtrykke bekymring omkring beskæftigelsen, når vi nu nedsætter disse kvoter. Der er behov for færre beskæftigede i bygningsindustrien som følge af det her, og det må vi da beklage, men vi har tillid til, at der kan flyttes noget arbejdskraft til byfornyelse. Vi har også et håb om, at der kan komme lidt mere gang i eksporten på dette område, så vi håber, at i hvert fald en del af arbejdskraften kan flyttes over i disse områder. Men det kan jo heller ikke nytte noget, at vi bygger boliger blot af be-

skæftigelsesmæssige grunde, vi må sørge for at investere i det, der er behov for i vort samfund.

Vi kan tilslutte os lovforslaget og medvirker gerne til en meget hurtig gennemførelse.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Kristeligt Folkepartis ordfører udtrykte bekymring for beskæftigelsen, og jeg kan godt dele det synspunkt, men er man ikke i Kristeligt Folkeparti bekymret for, at man nedskærer det almennyttige boligbyggeri med 1.500 boliger, som typisk er beregnet til børnefamilier? Der vil altså være 1.500 flere børnefamilier, der i det kommende år ikke kan få en bolig. Bekymrer det ikke Kristeligt Folkeparti?

Jeg har haft den opfattelse, at man altid på det område har haft en meget fornuftig politik med hensyntagen til de svage i samfundet og hensynet til børnefamilier. Bekymrer det ikke Kristeligt Folkeparti, at der nu sker en forringelse af disse familiers muligheder for at få en god, tidssvarende bolig?

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KRF):

Hr. Svend Andersen har naturligvis ret i, at vi nærer bekymring omkring børnefamiliernes boligforhold, helt naturligt, men vi er nok ikke lige så bekymrede som hr. Svend Andersen, for vi mener, der er rimelige muligheder for at skaffe sig en bolig. Vi har nok et fordelingsproblem. Det har lidt at gøre med den geografiske situation; i visse tyndt befolkede områder står der jo huse og lejligheder – måske ikke lejligheder, men i hvert fald huse – tomme, rimeligt billige boliger, og derfor var det måske et spørgsmål om at fremme mobiliteten, gøre det lidt nemmere at få folk flyttet, så de kunne flytte ud, hvor boligerne står tomme.

Jeg må fastholde, at vi ikke har behov for på længere sigt at bygge det antal boliger, som vi har gjort hidtil.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Jeg har bemærket, at Kristeligt Folkepartis ordfører sagde, at man ikke var så meget bekymret for børnefamilierne, som vi var i Socialdemokratiet, og det synes jeg man skal sørge for bliver rundkastet.

[Svend Andersen]

Hvordan kan man være helt ligeglad med, at der altså er en lang række familier, der ikke kan få deres boligbehov dækket? Det er meget godt, at man siger, at der skal være en øget mobilitet, men hvad hvis mulighederne for mobilitet ikke er til stede?

Endnu har vi ikke set de begrænsninger, der skal ske på boligstøtteområdet, hvor det jo også er børnefamilierne, der skal rammes. Bekymrer det ikke Kristeligt Folkeparti, at man er gået med i denne aftale, hvor det er finanspolitik, det drejer sig om, frem for boligpolitik?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er fuldstændig enig med Kristeligt Folkeparti i, at vi har et mobilitetsproblem, især i ejerboligsektoren og ikke mindst i forhold til de mange huse, der står tomme rundt omkring. Jeg vil godt høre, om Kristeligt Folkeparti har nogle ideer til, hvordan man kunne løse dette mobilitetsproblem, som samfundsøkonomisk er overordentlig u hensigtsmæssigt. Det giver et stort samfundsøkonomisk tab, at vi har alle disse huse stående tomme.

SF har nogle ideer om at give mulighed for at omdanne disse tomme huse til almennyttige boliger. Jeg ved ikke helt, om Kristeligt Folkeparti vil støtte denne tanke, det var ikke mit indtryk, da vi diskuterede det forleden dag, men i hvert fald vil jeg meget opfordre Kristeligt Folkeparti til i alle de sammenhænge, hvor man har mulighed for det, at gøre en indsats for at løse dette mobilitetsproblem, der ligger i, at vi har så mange tomme huse stående, samtidig med at det er svært for børnefamilierne at komme ind i de børnevenlige boliger.

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KF):

Til hr. Svend Andersen kan jeg sige, at vi har også et problem, når det gælder fordelingen af boligmassen til det aktuelle behov. Der er formentlig for mange, som bliver boende i deres store lejlighed, også efter at de er blevet ene eller børnene er rejst hjemmefra og de ikke har det samme boligarealbehov, og derfor trænger vi måske til regler, som kan tilskynde folk til at flytte til en mindre bolig, når behovet bliver mindre, og dermed give plads for nogle børnefamilier.

Til hr. Holger K. Nielsen skal jeg sige, at vi stadig væk ikke synes, det er nogen god idé at tilskynde til, at ejerboliger bliver omdannet til almennyttige boliger.

Med hensyn til mobiliteten vil det jo f.eks. kunne afhjælpes ved, at vi nedbringer flytteomkostningerne. Det er nok for dyrt at flytte, der er for mange omkostninger forbundet med det, så lad os prøve at kigge på flytteomkostningerne.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Jeg vil gerne takke for den i langt overvejende grad positive modtagelse af dette lovforslag, som fru Kirsten Jacobsen jo egentlig med en vis ret beskrev som det støttede byggeris egen lille finanslov. Det er jo rigtigt, for hvert år har vi debatten omkring boligbyggeriloven i sammenhæng med finansloven, og derfor sker der også en vis indskrænkning i de ønsker, vi måtte have om at føre en bred boligpolitisk debat. Det er udtryk for noget rent finansielt i langt overvejende grad, om end jeg vil give hr. Jørgen Estrup meget ret i, at en sådan debat naturligvis også giver det, hr. Jørgen Estrup kaldte et signal om noget boligpolitisk.

Nu havde vi jo for små 3 uger siden en meget stor og bred – og jeg synes i øvrigt en meget konstruktiv og positiv – boligpolitisk debat på baggrund af den redegørelse, jeg afgav. Mange af de spørgsmål, der i dag har været bragt frem, blev jo drøftet ved den lejlighed, hvor vi også hver for sig fra regeringspartierne side gav udtryk for, at det, der var vores mål, var at skabe et bredt, varieret boligmarked med hensyntagen til sociale behov.

I dette lys kan jeg også sige, at man skal se denne boligbyggerilov og de deri indeholdte forslag om en nedskæring af kvoterne til det almennyttige byggeri. Det er netop, fordi det, vi gerne ser fremmet, er et varieret boligmarked, hvor vi måske nok har været vidne til i en lang årrække, at den almennyttige kvote gradvis er vokset og vokset og vokset. Det kan måske undre nogen, at den faktisk sjældent har været så stor som under borgerlige regeringer, men det er faktisk det, der har gjort, at vi nu synes, at også for dette byggeris vedkommende er den såkaldte mætning nået.

Kort sagt: Det, der er behov for nu, er en spredning af den boligpolitiske indsats på nybyggeriets område til i højere grad også at refe-

[Boligministeren]

rere sig til investeringer fra private. I forbindelse dermed har vi også et ønske om, at statens omkostninger bliver skåret ned. Det er helt rigtigt, som det har været nævnt fra forskellige ordførere, at der har været en voldsom opdrift i disse udgifter. Omkring 50 pct. kan også forventes, hvis der ikke bliver gjort noget i det næste tiår, og derfor er det helt oplagt, at der også er behov for en finansiel nedskæring, så den offentlige støtte beskæres.

Hr. Svend Andersen var bl.a. inde på spørgsmålet. For det første kan jeg sige til hr. Svend Andersen, der ligesom hr. Holger K. Nielsen var inde på, at han syntes, at disse nedskæringer var for voldsomme, at det mener jeg ikke. Flere af ordførerne har også henvist til den mætningsdebat, som vi jo også havde under redegørelsesdebatten, og derfor synes jeg, at det er helt forsvarligt at foretage denne nedskæring, både med hensyn til udviklingen for, skal vi kalde det den voksne befolkning, men også med hensyn til ungdomsboligerne, hvor vi i de senere år har set, at det faktisk oven i købet har været vanskeligt at få kommunerne til at udnytte den kvote, der har været afsat. Så jeg ser intet forkert i at gøre dette.

Når der har været tale om fra hr. Svend Andersens side, at det også har været et ønske, at vi skulle nedsætte huslejen, kan jeg sige, at det er da begribeligvis et ønske, vi har fra regeringens side, og vi har til den ende nedsat et udvalg – jeg tror også godt, hr. Svend Andersen ved det – bl.a. med repræsentation fra Boligselskabernes Landsforening, der er i færd med at udarbejde en redegørelse om forenklede huslejebegreber, der gerne skulle kunne medføre en nedsættelse af lejen. Udvalget skal afgive betænkning først i det nye år, og jeg ser meget frem til at modtage resultatet.

Men jeg vil gerne sige, at også i dette forslag er der jo indeholdt en huslejenedsættelse. Hr. Mejhdahl var inde på – og hr. Jørgen Estrup og fru Sonja Albrink nævnte det også – at i og med at vi fastfryser og også nedsætter rammebeløbene, må vi også kunne påregne, at huslejen nedsættes med - vi har regnet med i gennemsnit ca. 4 pct. Så dette forslag er altså også udtryk for, at der faktisk bliver gjort noget for at nedsætte huslejen og vel at mærke med bevaring af den kvalitet i byggeriet, som vi med rette er kendt for, og som vi naturligvis skal vedblive at have. På den anden side må vi også sørge for, at

den moderne teknologi udnyttes på en sådan måde, at den virkelig giver sig udslag i, at lejerne får en lavere husleje, men samtidig altså også at den gode kvalitet, som det danske byggeri har, naturligvis skal bibeholdes.

Hr. Holger K. Nielsen og andre med ham har været inde på spørgsmålet, om nedskæringerne måske kunne bringe beskæftigelsen i fare. Der vil jeg gerne sige, at man skal jo også se dette forslag i sammenhæng med et andet forslag fra Boligministeriets side på finansloven, nemlig – og det er jo da glædeligt at kunne konstatere, at det her ikke kun er udtryk for nedskæringer, der er også opprioritering af områder, hvor jeg lægger megen vægt på, at der sker en forøget indsats – inden for vedligeholdelse og byfornyelse. Der er indeholdt et forslag i finansloven, hvorefter bevillingerne til byfornyelsen foreslås sat op fra 1,6 mia. kr. til 2 mia. kr. og endnu mere i de kommende år, og det er noget, som vi erfaringsmæssigt ved skaber meget stor beskæftigelse.

Og derudover, som det også rigtigt er blevet nævnt under debatten, er eksporten jo glædeligvis i stigning. Det er faktisk sådan, at vi for øjeblikket har nettooverskud på vores byggeeksport, og det er givet, at der er behov for, at mange, der måske ellers udelukkende interesserer sig for det hjemlige marked, nu kaster blikket både ud over de nære grænser, men også de fjernere grænser, hvor Danmark virkelig er i gang med at få kontakter og kunne afsætte nogle af vore kvalitetsprodukter. Jeg tænker bl.a. i den forbindelse på ældreboligbyggeriet, som udlandet har vist sig meget interesseret i.

Hr. Holger K. Nielsen var inde på spørgsmålet om de ændrede finansieringsregler, bl.a. i relation til ungdoms- og ældreboligerne, og som det også vil fremgå af bemærkningerne, er det noget, som endnu ikke er forhandlet helt færdigt med kommunerne.

Jeg har også modtaget det brev fra Kommunernes Landsforening, som hr. Holger K. Nielsen henviste til, og jeg vil meget gerne have mulighed for, hvis der måtte være særlige geografiske hensyn, der gør sig gældende, f.eks. for de større byer som København og Århus, i relation til ungdomsboligbyggeriet at drøfte med Kommunernes Landsforening, om der måske er mulighed for at differentiere disse finansieringer på en måde, som gør, at vi ikke risikerer at skade en udvikling netop her, hvor man jo nok har

[Boligministeren]

meget stort behov for netop ungdomsboligbyggeri.

Jeg har nævnt spørgsmålet om rammebeløbet, som flere har været inde på. Jeg mener, at det er en god ting, at vi nu prøver på også i denne henseende at se mere differentieret på de større byers behov. Rundt omkring i landet, hvor bl.a. grundpriserne jo typisk er væsentligt lavere, har man alligevel hidtil, ganske vist med de tillæg, der har været givet indtil nu, bygget nogenlunde for de samme beløb. Jeg tror, der er grund til at tage stilling til, om ikke vi på en mere hensigtsmæssig måde kan opdele geografisk, hvordan rammebeløbet skal fordeles.

Fru Kirsten Jacobsen gav udtryk for – og det er selvfølgelig ikke noget helt uventet synspunkt fra Fremskridtspartiets side, jeg erindrer, at det vist næsten har været fremført ved samtlige debatter om boligbyggeriloven i de år, jeg har været med til det – at egentlig så man fra Fremskridtspartiets side helst, at alt, hvad der hedder almennyttigt støttet byggeri, blev afskaffet.

Jeg kan dertil sige, at jeg mener, at det støttede byggeri er en god boligform, som også skal være på markedet. Dette forslag er udtryk for, at den altdominerende stilling – jeg vil næsten sige den monopolagtige stilling – det almennyttige byggeri har haft i en årrække, må dæmpes. Men det almennyttige byggeri har altid som sin grundidé haft og skal altid som sin grundidé have at løse nogle sociale behov, og derfor skal vi naturligvis også opretholde en kvote, men en kvote, der er afbalanceret i forhold til, hvad der i øvrigt bygges på markedet.

Hr. Jørgen Estrup gav udtryk for, at skønt dette jo var teknik, så var det også et signal om boligpolitik, og det er helt rigtigt forstået, det er det. Og det er netop det, som jeg har gennemgået: ønsket om det brede, varierede boligmarked, hvor også andre byggeformer har en mulighed. I denne forbindelse kan jeg også sige til bl.a. fru Sonja Albrink og hr. Lysholm Christensen, der har været inde på problemerne med andelsboligbyggeriet, at jeg indrømmer – det var jeg også inde på under den boligpolitiske redegørelse – at det er en boligform, som vi meget gerne ser, men vi må også på dette område prøve at vurdere andelsboligens stilling, dens meget store subsidier i forhold til boligmarkedet i øvrigt. Jeg vil gerne give tilsagn om, at vi både under drøftelsen af dette lovforslag

og senere tager andelsboligens særlige stilling på boligmarkedet op til vurdering og ser, om der måske er noget, der skal ændres.

Jeg tror, at jeg med disse ord vil takke for den meget brede tilslutning, forslaget har fået, og give tilsagn om, at vi fra Boligministeriets side i de meget hurtige forhandlinger, jeg forstår der skal foregå, naturligvis vil hjælpe med alle de opklarende spørgsmål, som måtte blive stillet.

Svend Andersen (S):

Jeg skal kun gøre nogle få bemærkninger her i anden omgang. Ministeren bemærkede, at jeg havde nævnt, at der ikke var noget om huslejenedsættelser, og at ministeren ikke havde levet op til det løfte, der var givet om, at der skulle foretages noget her, og ministeren henviste så til, at der var nedsat et udvalg.

Og det er da også udmærket, men nogle af de ting, som kunne have været et fornuftigt indslag og en mulighed for lejenedsættelse, nemlig en finansieringsomlægning, således som det er lagt frem her, har ministeren jo altså brugt i en anden sammenhæng, nemlig alene til at lave finanslovsforbedringer og ikke til at lave en lejenedsættelse.

Det eneste, der er tilbage, og som ministeren kan henvise til, er en nedsættelse af rammebeløbet. Og det er da rigtigt, at en nedsættelse af rammebeløbet giver lavere husleje, men det betyder samtidig en lavere kvalitet af boligbyggeriet, og det er ikke ligefrem det, vi har bedt om, når vi har sagt, at vi ønsker en ændret huslejefastsættelse og lavere husleje.

Nu er der flere gange blevet henvist til finansloven, og jeg har bemærket, at ministeren i finansloven har sagt, at der kan blive tale om, at man konverterer de private andelsboliger til almennyttige boliger. Så vidt jeg kan se, fremgår det ikke af det forlig, der er lavet imellem partierne, og derfor vil jeg godt spørge ministeren – det kunne selvfølgelig også tages op i udvalget, men vi kan lige så godt få det afklaret – om ministeren er indstillet på, at der kan forhandles om en konvertering af de private andelsboliger til almennyttige boliger.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er tilfreds med boligministerens besvarelse vedrørende henvendelsen fra KL omkring ungdomsboligbyggeriet, og jeg tolkede besvarelsen sådan, at det er et problem, vi skal have

[Holger K. Nielsen]

på plads før den endelige vedtagelse af boligbyggeriloven.

Vedrørende beskæftigelsen er jeg naturligvis fuldt ud klar over, at der er meget beskæftigelse i byfornyelsesaktiviteter, og jeg er fuldstændig enig i, at der skal ske en opprioritering af byfornyelse og reparationsvirksomhed. Men det, jeg spurgte om, var, om ikke regeringen er enig i, at der isoleret set i forhold til kvotenedskæringen er tale om nogle ganske betragtelige beskæftigelsesmæssige konsekvenser i 1990.

De svar, vi fik i Boligudvalget i forlængelse af budgetanalysen, viser, at der er tale om meget store ekstraudgifter for staten på grund af beskæftigelsesnedgangen i byggeriet og meget betragtelige nedgange i indtægterne, fordi man går glip af moms. Altså meget betragtelige og ganske større udgifter end de besparelser, man får på boligområdet.

Derfor vil jeg godt igen spørge boligministeren: Er det ikke korrekt, at man ud fra det svar, vi fik i Boligudvalget, kan sige, at de besparelser, man isoleret set får i Boligministeriet, til fulde og langt overgås af ekstraudgifter andre steder på finansloven, i dagpengeudgifter og i manglende skatteindtægter?

Så havde ministeren til sidst nogle interessante betragtninger om andelsboligområdet. Vi er også interesseret i at få en diskussion af hele andelsboligområdet. Som bekendt er det vores opfattelse, at det udelukkende er de selvgroede andelsboliger, der skal have gavn af den støtte, der ligger på andelsboligområdet, og i den sammenhæng er der ikke brug for en kvote på 4.000. Men det er klart, at vi ikke hopper på Fremskridtspartiets idé med bare at skære ned på andelsboligkvoten, hvis der ikke tilsvarende sker en opprioritering på den almennyttige kvote. Det er klart alene af beskæftigelsesmæssige hensyn. Den hopper vi ikke på.

Men vi er meget interesseret i at få en diskussion af hele andelsboligområdet. Som bekendt kom Boligministeriet med en rapport om andelsboligsituationen her for ikke så længe siden, og jeg vil godt høre, om boligministeren har en kommentar i relation til denne rapport, og om det er denne rapport, der skal danne udgangspunkt for de overvejelser, der skal ske på andelsboligområdet.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Jeg har en vis erindring om, at da vi havde

den boligpolitiske redegørelse, så gennemførte vi i ganske vid udstrækning den debat, hr. Holger K. Nielsen nu en gang til efterlyser, nemlig debatten om de forskellige boligtypers rolle på boligmarkedet, herunder også andelsboligen.

Jeg sagde ved den lejlighed – men jeg skal da gerne gentage det, hvis hr. Holger K. Nielsen måske skulle have glemt det – at jeg lægger vægt på, at denne andelsboligkvote også i en vid udstrækning benyttes til de såkaldt selvgroede andelsboligforeninger. Men jeg sagde også, at det, der er væsentligt, hvis man gerne vil favorisere disse typer af andelsboliger, er, at man trods alt er sikker på, at de projekter, der gennemføres, har en sådan kvalitet, og at der er en sådan kontrol med dem, at det ikke bare er rare og gode mennesker, der synes, at nu kunne de godt tænke sig at prøve selv at lave noget sådant, og så for offentlige midler risikerer overhovedet ikke at kunne styre en byggeproces.

Derfor skal der være et vist indseende med, at også nok så idealistisk indstillede foreninger, ikke bare fordi de er selvgroede, kan begynde på nogle projekter. Der skal være sikkerhed for, at de også gennemføres og gennemføres med de kvaliteter, som naturligvis må kræves, hvis der er tale om støtte til det.

Jeg havde den samme debat med hr. Holger K. Nielsen under redegørelsen om omfanget af arbejdsløshed i forbindelse med kvotenedskæring. Jeg skal ikke forlænge denne debat med at gentage, hvad jeg sagde, nemlig at den arbejdsløshed vurderer jeg ikke som noget truende. Man må se dette i sammenhæng med arbejdsmarkedet i øvrigt. Den arbejdskraft, der måtte blive ledig på grund af, at denne type byggeri nedskæres, er jeg overbevist om vil findes andetsteds både inden for boligmarkedet, inden for eksportområdet og da naturligvis også inden for det, som vi endnu ikke har diskuteret under denne debat – det hører heller ikke hjemme dér. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at erhvervsbyggeriet jo er noget, der er i stigning, og også det må tages med.

Når vi ser arbejdsmarkedet som en helhed inden for alt, hvad der har med byggeri at gøre, er det ikke udelukkende boligbyggeri. Det er i mindst lige så høj grad den beskæftigelse, som findes inden for det andet område.

Til hr. Svend Andersen blot spørgsmålet om konvertering mellem andels- og almennyttig. Jeg har fremsat det forslag, som jeg finder rime-

[Bolligministeren]

ligt og naturligt inden for kvoterne, og så mener jeg, at det må være op til udvalget at drøfte, om der måtte være ønske om noget andet. Men dette er udtryk for regeringens ønske om kvoter på området.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 98:

Forslag til lov om ændring af forskellige love. (Brugerbetaling for visse forvaltningsafgørelser inden for Justitsministeriets område).

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 6/12 89).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 14 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 99:

Forslag til lov om ændring af ægteskabsloven og lov om personnavne. (Brugerbetaling for visse familieretlige afgørelser).

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 6/12 89).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling**Frank Jensen (S):**

Umiddelbart ville man tro, at det var en fejl, at disse to lovforslag overhovedet er blevet oversendt til Folketinget. Umiddelbart ville man tro, at de var tænkt som underholdningsindslag ved Justitsministeriets julefrokost. Men vi ved jo, at sådan forholder det sig ikke i virkeligheden. Vi skal tage L 98 og L 99 alvorligt, og

vi ved jo også, at disse to lovforslag er tydelig bevisførelse for, at gebyraseriet i Justitsministeriet har nået et omfang, som er fuldstændig uholdbart.

Justitsministeren er for alvor den minister, der har fundet nullermændene frem til Fremskridtspartiet i nullermandsforliget. L 98 er blevet fejebakken for hele seks lovændringer i seks forskellige love og offentlige forordninger.

På politiets område indføres der brugerbetaling på 500 kr. for en lang række ydelser. Jeg skal ikke opliste alle, men stille nogle af de umiddelbare spørgsmål, der rejser sig, når man læser L 98.

Der skal betales 500 kr. for tilladelse til brug af højttalervogn på eller ud til vej og brug af højttaler fra luftfartøj, såfremt der ikke er tale om valgagitation. Javel! Hvordan har justitsministeren tænkt sig at afgrænse begrebet valgagitation?

Og spørgsmål til ministeren nummer to: Får ansøgeren penge tilbage, hvis politiet ikke imødekommer en ansøgning om brug af højttalervogn?

Et andet eksempel er, at der skal betales 500 kr. for tilladelse til nedkastning af genstande, herunder skrifter, fra luften. Det var jo interessant at vide, hvornår denne bestemmelse senest har været i anvendelse, eller hvor mange gange denne tilladelse har været anvendt f.eks. i 1988. Vi er klar over, at justitsministeren ikke her i dag kan give svar på alle spørgsmål, men vi vil forfølge disse sager under udvalgsarbejdet.

Der skal også betales 500 kr. for tilladelse til at anbringe cykelstativer, varer, udhængsskabe, automater og lign. på eller ud over en vej. Hvor hensigtsmæssigt er det, justitsminister, overhovedet at anvende den tilladelse? Ud fra et trafikikkerhedsmæssigt synspunkt vil det jo være fuldstændig tåbeligt at give en tilladelse til at anbringe disse remedier på vejene. Skal der betales for hver aktivitet, for hvert stativ eller hver automat? Ja, der rejses en lang række spørgsmål, om der skal søges om særskilt tilladelse til hver aktivitet, der foregår ude foran en forretning.

Derudover skal der betales 500 kr. for tilladelse til sprængning med sprængstof i en afstand af mindre end 65 m fra en vej, hvor vægten af sprængladningen overstiger 1 kg. Hvor i Danmark anvendes disse sprængladninger, og hvor mange gange gives denne tilladelsesmulighed fra politiets side?